

**БОЖЕСТВЕННА ЛІТУРГІЯ
ВО СВЯТИХ ОТЦА НАШОГО
ЙОАННА ЗОЛОТОУСТОГО**

**DIE GÖTTLICHE LITURGIE
unseres Vaters unter den Heiligen
JOHANNES CHRYSOSTOMUS**

Seelsorgestelle für die Katholiken des Byzantinischen Ritus in Westösterreich
Zum privaten Gebrauch

Літургія Оглашених Приготування

Кадження. Царські двері до входу не отвираются.

СД: У гробі плоттю, а в аді з душею як Бог, в раю ж із розбійником, і на престолі був еси, Христе, з Отцем і Духом, все наповняючи, неописаний.

Також Псалом 50.

А Тоді, трічі поклоняються, молячись і кажучи:

СД: Царю небесний, утішителю, Душе істини, що всюди еси і все наповняєш, скарбе дібр і життя подателю, прийде і вселися нас, і очисти нас від усякої скверні, і спаси, благий, душі наші.

Слава во вишніх Богу, і на землі мир, в людях благовоління. *(двічі)*

Господи, губи мої відкрий, і уста мої сповістять хвалу Твою.

Д: Час правити Господеві, владико, благослови.

С: Благословен Бог наш завжди, нині і повсякчас, і на віки віків.

Д: Помолися за мене, владико.

С: Нехай направить Господь стопи твої.

Д: Пом'яни мене, владико святий.

С: Нехай пом'яне тебе Господь Бог в царстві своїм завжди, нині і повсякчас, і на віки віків.

Д: Амінь. Господи, губи мої відкрий, і уста мої сповістять хвалу Твою.

Велика Ектенія

Д: Благослови, владико.

С: Благословенне царство Отця, і Сина, і Святого Духа нині і повсякчас, і на віки віків.

Л: Амінь.

Д: В мирі Господу помолімся.

Л: Господи, помилуй.

Д: За мир з висот і спасення душ наших Господу помолімся.

Л: Господи, помилуй.

Д: За мир всього світу, добрий стан святих божих церков і з'єднання всіх Господу помолімся.

Л: Господи, помилуй.

Д: За святий храм цей і тих, що з вірою, благоговінням і страхом божим входять до нього, Господу помолімся.

Л: Господи, помилуй.

Д: За святішого вселенського Архиєрея *(ім'ярек)*, Папу Римського, і за блаженішого Патріярха нашого *(ім'ярек)*, і за преосвященішого Митрополита нашого Кир *(ім'ярек)*, преосвященішого Архиєпископа нашого Кир *(ім'ярек)*, боголюбивого Єпископа нашого Кир *(ім'ярек)*, чесне пресвітерство, у Христі дияконство, за весь причет і людей Господу помолімся.

Л: Господи, помилуй.

Д: За Богом бережений народ наш, за правління і все військо Господу помолімся.

Л: Господи, помилуй.

Д: За город цей (*або* За село це *або* За святу обитель цю), і за всякий город, країну і за тих, що вірою живуть в них, Господу помолімся.

Л: Господи, помилуй.

Д: За добре політть, за врожай плодів земних і часи мирні Господу помолімся.

Л: Господи, помилуй.

Д: За плаваючих, подорожуючих, недужих, страждаючих, полонених і за спасення їх Господу помолімся.

Л: Господи, помилуй.

Д: Щоб ізбавитися нам від усякої скорби, гніву і нужди, Господу помолімся.

Л: Господи, помилуй.

Д: Заступи, спаси, помилуй і охорони нас, Боже, Твоєю благодаттю.

Л: Господи, помилуй.

Д: Пресвяту, пречисту, преблагословенну, славному Владичицю нашу Богородицю і приснодіву Марію, з усіми святими пом'янувши, самі себе, і один одного, і все життя наше Христу Богові віддаймо.

Л: Тобі, Господи.

Іерей говорить тайно молитву першого антифону:

Господи Боже наш, Твоя влада несказанна і слава неосяжна, Твоя милість безмірна і

чоловіколюбіє невимовне. Сам, Владико, по добросердечності Твоїй споглянь на нас і на святий храм цей, і створи з нами і тими, що моляться з нами, багаті милості Твої і щедроти Твої.

Виголос:

Бо Тобі належить усяка слава, честь і поклонення, Отцю, і Сину, і Святому Духові, нині і повсякчас, і на віки віків.

Л: Амінь.

І співці співають перший антифон. Диякон, поклонившись, відступає від свого місця і стоїть перед іконою Христовою, тримаючи орар трьома пальцями правої руки.

Перший антифон повсякдений

Благо є сповідуватися Господеві,* і співати імені твоєму, Всевишній.

Молитвами Богородиці,* Спасе, спаси нас.

Сповідати зарання милість твою,* і істину твою на всяку ніч.

Молитвами Богородиці,* Спасе, спаси нас.

Бо правий Господь Бог наш,* і немає неправди в нім.

Молитвами Богородиці,* Спасе, спаси нас.

Слава Отцю, і Сину, і Святому Духові,* і нині, і повсякчас. і на віки віків. Амінь.

Молитвами Богородиці,* Спасе, спаси нас.

Перший антифон воскресний

Воскликніте Господеві, вся земля,* співайте ж імені його, віддайте славу хвалі його.

Молитвами Богородиці,* Спасе, спаси нас.

Скажіте Богові: як страшні діла твої,* у множестві сили твоєї леститимуть тобі вороги твої.

Молитвами Богородиці,* Спасе, спаси нас.

Вся земля нехай поклониться тобі і співає тобі,*
нехай же співає імені твоєму, Всевишній.

Молитвами Богородиці,* Спасе, спаси нас.

Слава Отцю, і Сину, і Святому Духові,* і нині, і
повсякчас. і на віки віків. Амінь.

Молитвами Богородиці,* Спасе, спаси нас.

Перший псалом зображальний

Благослови, душе моя, Господа,* і все нутро моє ім'я
святе його.

Благослови, душе моя, Господа,* і не забувай усіх
дарувань його.

Він очищає всі беззаконня твої,* і зціляє всі недуги
твої.

Він визволяє від тління життя твоє,* вінчає тебе
милістю і щедротами.

Щедрий і милостивий Господь,* довготерпеливий і
многомилостивий.

Слава Отцю, і Сину, і Святому Духові,* і нині, і
повсякчас. і на віки віків. Амінь.

Благослови, душе моя, Господа,* і все нутро моє ім'я
святе його,* благословенний ти, Господи.

*По закінченні антифона диякон приходить і стає на звичайнім
місці: і поклонившись, мовить:*

Д: Ще і ще в мирі Господу помолімся.

Л: Господи, помилуй.

Д: Заступи, спаси, помилуй і охорони
нас, Боже, Твоєю благодаттю.

Л: Господи, помилуй.

Д: Пресвяту, пречисту, преблагословенну,
славну Владичицю нашу Богородицю і

приснодіву Марію, з усіми святими пом'янувши, самі себе, і один одного, і все життя наше Христу Богові віддаймо.

Л: Тобі, Господи.

Молитва другого антифону:

Господи Боже наш, спаси людей Твоїх і благослови насліддя Твоє, повноту церкви Твоєї охорони, освяти тих, що люблять красу дому Твого; Ти їх прослав божественною Твоєю силою і не остав нас, що уповаємо на Тебе.

Виголос:

Бо твоя є влада і Твоє є царство, і сила, і слава, Отця, і Сина, і Святого Духа, нині і повсякчас, і на віки віків.

Л: Амінь.

І співці побідно співають другий антифон, а диякон побідно поступає, як і на першій молитві.

Другий антифон повсякденний

Господь воцарився, в красу одягнувся,* одягнувся Господь в силу і перепоясався.

Молитвами святих твоїх,* Спасе, спаси нас.

Він бо утвердив вселенну,* вона не порушиться.

Молитвами святих твоїх,* Спасе, спаси нас.

Свідoctва твої вельми вірні;* домові твоему, Господи, належить святість на довгі дні.

Молитвами святих твоїх,* Спасе, спаси нас.

Слава: і нині:

Єдинородний Сину:

Другий антифон воскресний

Боже, ущедри нас і благослови нас,* просвіти лице твоє на нас і помилуй нас.

Спаси нас, Сину Божий,* що воскрес із мертвих, співаємо тобі: Алилуя.

Щоб пізнали ми на землі путь твою,* у всіх народах спасення твоє.

Спаси нас, Сину Божий,* що воскрес із мертвих, співаємо тобі: Алилуя.

Нехай ісповідують тебе люди,* Боже, нехай ісповідують тебе люди всі.

Спаси нас, Сину Божий,* що воскрес із мертвих, співаємо тобі: Алилуя.

Слава: і нині:

Єдинородний Сину:

Другий псалом зображальний

Хвали, душе моя, Господа.* Восхваляю Господа в житті моїм,* співатиму Богові моему, доки живу.

Не надійтеся на князів,* на синів чоловічеських,* в них нема спасення.

Господь захожих захищає,* підтримує сироту й удову,* дорогу ж нечестивих відвертає.

Воцариться Господь повік,* Бог твій, Сіоне, з роду в рід.

Слава: і нині:

Єдинородний Сину і Слове Божий,* безсмертний ти, і зволив Ти спасення нашого ради* воплотитися від святої Богородиці* і приснодіви Марії,* незмінно ставши чоловіком.* І розп'ятий був ти, Христе Боже,* смертю смерть подолав.* Ти один у Святій Тройці,* рівнославимий з Отцем і Святим Духом,* спаси нас.

Тоді диякон:

Д: Ще і ще в мирі Господу помолімся.

Л: Господи, помилуй.

Д: Заступи, спаси, помилуй і охорони нас, Боже, Твоєю благодаттю.

Л: Господи, помилуй.

Д: Пресвяту, пречисту, преблагословенну, славному Владичицю нашу Богородицю і приснодіву Марію, з усіма святими пом'янувши, самі себе, і один одного, і все життя наше Христу Богові віддаймо.

Л: Тобі, Господи.

Молитва третього антифону:

Господи Боже наш, Ти, що дарував нам ці спільні й суголосні молитви, Ти, що обіцяв вволити прохання двох, або трьох, що згодяться в ім'я Твоє, Сам і нині прохання рабів Твоїх на пожиток сповни, подаючи нам і в теперішнім віці пізнання Твоєї істини, і в будучому даруй життя вічне.

Виголос:

Бо Ти благий і чоловіколюбець Бог еси, і Тобі славу возсилаємо, Отцю, і Сину, і Святому Духові, нині і повсякчас і на віки віків.

Л: Амінь.

Тут отвиряються двері на малий вхід.

Третій антифон повсякденний

Прийдіте, возпадаємося Господеві,* воскликнім Богу, Спасителеві нашому.

Спаси нас, Сину Божий,* у святих дивний ти, співаємо тобі: Алилуя.

Якщо неділя: Спаси нас, Сину Божий,* що воскрес із мертвих, співаємо тобі: Алилуя.

Йдім перед лицем його з ісповіданням,* і псалмами воскликнім йому.

Спаси нас, Сину Божий:

Бо Бог великий Господь* і цар великий по всій землі.

Спаси нас, Сину Божий:

Блаженні

У царстві твоїм* помяни нас, Господи.

Блаженні вбогі духом,* бо їх є царство небесне.

Блаженні плачучі,* бо вони утішаться.

Блаженні лагідні,* бо вони наслідять землю.

Блаженні голодні і спрагнені правди,* бо вони наситяться.

Блаженні милостиві,* бо вони помилені будуть.

Блаженні чисті серцем,* бо вони Бога побачать.

Блаженні миротворці,* бо вони синами Божими назвуться.

Блаженні вигнані за правду,* бо їх є царство небесне.

Блаженні ви, коли зневажатимуть вас,* і виженуть вас,* і говорить усяке лихе слово на вас неправдиво мене ради.

Радуйтеся і веселіться,* бо нагорода ваша велика на небесах.

Коли ж співці співають третій антифон або блаженні, якщо є неділя, коли придуть на славу, ієрей і диякон, ставши перед святою трапезою, творять три поклони. Тоді ієрей бере святе євангеліє, дає дияконві, і йдуть від правої сторони поза престолом і так, вийшовши північною стороною, зі свічконосцями попереду, творять малий вхід і, станувши на звичайному місці, оба склонюють голови: і коли диякон скаже Господу помолімся, ієрей тайно мовить молитву входу.

Молитва входу:

Владико Господи Боже наш, що установив на небі чини, і воїнства ангелів і архангелів на служіння Твоєї слави, вчини із входом нашим, щоб був входом святих ангелів, які послужать нам і разом славословять Твою благість. Бо Тобі належить всяка слава, честь і поклонення, Отцю, і Сину, і Святому Духові, нині і повсякчас, і на віки віків. Амінь.

Коли ж скінчиться молитва, мовить диякон до ієрея, показуючи правою рукою до сходу і тримаючи трьома пальцями орар:

Благослови, владико, святий вхід.

Ієрей, благословляючи, мовить:

Благословен вхід святих Твоїх завжди, нині і повсякчас, і на віки віків. Амінь.

Потім диякон подає ієреєві святе євангеліє: і ієрей цілує святе євангеліє.

Коли скінчиться останній тропар, диякон входить на середину і, ставши перед ієреєм, підносить децю руки і, показуючи святе євангеліє, мовить голосно:

Премудрість, прості:

Тоді, зробивши поклін, входять у святий вівтар; диякон, а за ним ієрей. Диякон кладе святе євангеліє на святій трапезі, а співці співають:

Прийдіте, поклонімся і припадім до Христа.

Спаси нас, Сину Божий, у святих дивний Ти, співаємо Тобі: Алилуя.

Якщо неділя: Спаси нас, Сину Божий, що воскрес із мертвих, співаємо Тобі: Алилуя.

Тоді звичайні тропарі. А ієрей цю молитву:

Молитва трисвятої пісні.

Боже святий, що в святих перебуваєш, Тебе трисвятим голосом серафими оспівують, і херувими славословять, і всі небесні сили Тобі поклоняються. Ти з небуття в буття привів усе, створив чоловіка на образ Твій і на подобу і всякими дарами його прикрасив. Ти даєш тому, хто просить, премудрість і розум, і не погорджуєш грішником, а встановляєш покаєння на спасення. Ти сподобив нас, смиренних і недостойних рабів Твоїх, і в цю хвилину стати перед славою святого Твого жертовника і належне Тобі поклонення і славословя приносити. Сам, Владико, прийми і з уст нас, грішних, трисвяту пісню і посіти нас благостю Твоюю. Прости нам всяке прогрішення, вольне і невольне, освяти наші душі й тіла і дай нам побожно служити Тобі всі дні життя нашого, молитвами святої Богородиці і всіх святих, що від віку Тобі угодні були.

Коли ж співці прийдуть на останній тропар, диякон мовить до ієрея, склонивши голову і тримаючи в руці трьома пазцями орар:

Д: Благослови, владико, час трисвятого.

А ієрей, знаменаючи його, виголошує:

Бо Ти святий єси, Боже наш, і Тобі славу возсилаємо, Отцю, і Сину, і Святому Духові, нині і повсякчас.

А диякон приходить ближче святих дверей і, вказуючи орарем, мовить голосно до тих, що стоять у храмі:

І на віки віків.

Л: Амінь. *І зараз:*

Святий Боже, святий кріпкий, святий безсмертний, помилуй нас. *Тричі.*

Слава Отцю, і сину, і Святому Духові, і нині, і повсякчас, і на віки віків. Амінь.

Святий безсмертний, помилуй нас.

Святий Боже, святий кріпкий, святий безсмертний, помилуй нас.

Коли співається трисвяте, мовлять і самі, ієрей і диякон, трисвяте, при чому творять три поклони перед святою трапезою.

Тоді каже диякон до ієрея:

Д: Повели, владико.

І відходять до горного місця, а ієрей, відходячи, мовить:

С: Благословен, що гряде в ім'я Господнє.

Д: Благослови, владико, горне сідалище.

С: Благословен єси на престолі слави царства Твого, що сидиш на херувимах, завжди, нині і повсякчас, і на віки віків.

Відомо, що ієреєві не наліжить виходити на горне місце, ані сидіти на ньому, але сидіти на боці горного престолу, з південної сторони.

По закінченні трисвятого диякон приходить перед святі двері і мовить:

Д: Будьмо уважні.

С: Мир всім.

Д: Премудрість, будьмо уважні.

І співці прокімен, Псалом Давидів.

Потім Диякон:

Д: Премудрість.

А читець - напис апостола:

Ч: Діянь святих апостолів читання. *Або:* Соборного послання Якового, *або* Петрового читання. *Або:* до Римлян, *або* до Коринтян, *або* до Галатів послання святого апостола Павла читання.

Д: Будьмо уважні.

Коли ж скінчиться апостол, мовить ієрей:

С: Мир тобі.

Д: Премудрість, будьмо уважні.

Л: Алилуя, алилуя, алилуя, зі *стихами.*

Коли співають Алилуя, диякон бере кадилницю і тиміям, приходить до ієрея і, прийнявши від нього благословення, кадить святу трапезу докруги, і весь вівтар, і ієрея.

А ієрей, стоячи перед святою трапезою, мовить цю молитву:

Молитва перед євангелієм.

Засвіти в серцях наших, чоловіколюбче Владико, нетлінне світло Твого богопізнання і відкрий мисленні очі наші, щоб ми розуміли Твої євангельські проповідування. Вложи в нас і страх блаженних Твоїх заповідів, щоб ми, перемігше всі тілесні похоті, провадили духовне життя, думаючи і діючи все, що угодне Тобі. Бо Ти єси просвічення душ і тілес наших, Христе Боже, і Тобі славу возсилаємо з безначальним Твоїм Отцем і пресвятим і благим і животворящим Твоїм Духом, нині і повсякчас, і на віки віків. Амінь.

Диякон, відставивши кадило на звичайне місце, приходить до ієрея, склонює перед ним свою голову, тримаючи орар крайніми пальцями і показуючи на святе євангеліє, і мовить:

Д: Благослови, владико, благовістителя святого апостола і євангелиста *ім'ярек*.

С: Бог, молитвами святого, славного, всехвального апостола і євангелиста *ім'ярек*, нехай дасть тобі слово благовістити силою великою для сповнення євангелія возлюбленного Сина свого, Господа нашого Ісуса Христа.

І подає йому святе євангеліє.

А диякон, сказавши Амінь і поклонившись святому євангелію, бере його і, вийшовши святими дверми, йде за свічконосцями, приходить і стає на амвоні або на установленому місці.

А ієрей, стоячи перед святою трапезою і дивлячись на захід, виголошує:

С: Премудрість, прості, вислухаймо святого євангелія.

Також:

Мир всім.

Л: І духові твоєму.

Д: Від *ім'ярек* святого євангелія читання.

Л: Слава Тобі, Господи, слава Тобі.

С: Будьмо уважні

По закінченні євангеліє каже ієрей:

С: Мир тобі благовістующому.

Л: Слава Тобі, Господи, слава Тобі.

І диякон відходить аж до святих дверей і віддає святе євангеліє ієреєві: і знову замикаються святі двері.

Диякон, ставши на звичайнім місці, починає так:

Д: Промовмо всі з усієї душі і з усієї мислі нашої промовмо.

Л: Господи, помилуй.

Д: Господи вседержителю, Боже отців наших, молимося Тобі, вислухай і помилуй.

Л: Господи, помилуй.

Д: Помилуй нас, Боже, по великій милості Твоїй, молимося Тобі, вислухай і помилуй.

Л: Господи, помилуй. *Тричі.*

Молитва усильного благання.

Господи Боже наш, усильне це моління прийми від рабів Твоїх і помилуй нас по множеству милости Твоєї, і щедроти Твої зішли на нас і на всіх людей Твоїх, що очікують від Тебе багатой милости.

Д: Ще молимося за святішого вселенського Архиєрея (*ім'ярек*), Папу Римського, і за блаженішого Патріярха нашого (*ім'ярек*), і за преосвященішого Митрополита нашого Кир (*ім'ярек*), преосвященішого Архиєпископа нашого Кир (*ім'ярек*), боголюбивого Єпископа нашого Кир (*ім'ярек*), за тих що служать і послужили у святім храмі цім, і за отців наших духовних, і всю во Христі братію нашу.

Л: Господи, помилуй. *Тричі.*

Д: Ще молимоь за Богом бережений народ наш, за правління і все воїнство.

Л: Господи, помилуй. *Тричі.*

Тут додається ектенія про окреме прошення.

Д: Ще молимоь за предстоячих людей, що очікують від тебе великої і багатой милости, за тих, що творять нам милостиню, і за всіх православних християн.

Л: Господи, помилуй. *Тричі.*

Виголос:

С: Бо милостивий і чоловіколюбець Бог еси, і Тобі славу возсилаємо, Отцю, і Сину, і Святому Духові, нині і повсякчас, і на віки віків.

Л: Амінь.

Якщо буде приношення за усопших, диякон, або ієрей, мовить цю ектенію:

Д: Помилуй нас, Боже, по великій милості Твоїй, молимоь Тобі, вислухай і помилуй.

Л: Господи, помилуй. *Тричі.*

Д: Ще молимоь за упокій душ усопших рабів божих *ім'ярек* (*або* душі усопшого раба божого *ім'ярек*, *або* душі усопшої раби божой *ім'ярек*), і щоб проститися їм (*або* йому *або* їй) всякому прогрішенню, вольному і невольному.

Л: Господи, помилуй. *Тричі.*

Д: Щоб Господь Бог оселив душі їх (*або* його *або* її), де праведні спочивають.

Л: Господи, помилуй. *Тричі.*

Д: Милости божої, царства небесного і відпущення гріхів їх (*або* його *або* її), у Христа, безсмертного царя і Бога нашого, просім.

Л: Подай, Господи.

Д: Господу помолімся.

Л: Господи, помилуй.

Іерей:

Боже духів і всякої плоті, Ти смерть подолав і диявола знищив, і життя світові Твоєму дарував: Сам, Господи, упокій душі усопших рабів Твоїх *ім'ярек* (*або* душу усопшого раба Твого *ім'ярек, або* душу усопшої раби Твоєї *ім'ярек*), на місці спокійнім, звідки втекла болізнъ, печаль і зідханнъ; всяке прогрішення, вчинене ними (*або* ним *або* нею) словом, або ділом, або помислом, як благий і чоловіколюбець Бог, прости, бо немає чоловіка, що жив би, а не згрішив; Ти бо один без гріха, правда Твоя - правда во віки, і слово Твоє - істина.

Виголос:

Бо Ти є воскресення і життя і упокой усопших рабів Твоїх *ім'ярек* (*або* усопшого

раба Твого *ім'ярек, або* усопшої раби Твоєї (*ім'ярек*), Христе Боже наш, і Тобі славу возсилаємо з безачальним Твоїм Отцем і пресвятим і благим і животворящим Твоїм Духом, нині і повсякчас, і на віки віків.

Л: Амінь.

Тут можна додати ектенія за оглашених.

Д: Тільки вірні, ще і ще в мирі Господу помолімся.

Л: Господи помилуй.

Д: Заступи, спаси, помилуй і охорони нас, Боже, Твоєю благодаттю.

Л: Господи помилуй.

Молитва вірних перша:

Благодаримо Тебе, Господи Боже сил, що сподобив нас і нині стати перед святим Твоїм жертовником і припасти до щедрот Твоїх за наші гріхи і за людські невідання. Прийми, Боже, моління наше, вчини нас достойними бути, приносити Тобі моління і мольби і жертви безкровні за всіх людей Твоїх; і нас, що їх Ти поставив на службу цю Твою, спосібними зроби, силою Духа Святого Твого, неосудно і безпорочно, в чистім свідоцтві совісти нашої призивати Тебе на всякий час і на всякому місці, щоб, вислухавши нас, Ти був милостивий нам у множестві Твоєї благости.

Молитва вірних друга:

Знову і багатораз припадаємо до Тебе і Тобі молимося, благий і чоловіколюбче, щоб Ти, зглянувшись на моління наші, очистив наші душі і тілеса від усякої скверні плоті і духа і дав нам не повинно і неосудно стояти перед святим Твоїм жертовником. Даруй же, Боже, і тим, що моляться з нами, успіх в житті і вірі і в духовному розумінні; дай їм, що завжди зо страхом і любов'ю служать Тобі, не повинно і неосудно причаститися святих Твоїх таїн і небесного Твого царства сподобитися.

Д: Премудрість

Диякон входить північними дверми.

Виголос:

С: Щоб під владою Твоєю завжди бережені, Тобі славу возсилали, Отцю, і Сину, і Святому Духові, нині і повсякчас, і на віки віків.

Л: Амінь.

І відчиняються святі двері.

Херувимська пісня і великий вхід

Л: Ми, херувимів тайно являючи і животворящій Тройці трисвяту пісню співаючи, всяку нині житейську відложим печаль.

Тоді, в часі співання херувимської пісні, диякон бере кадильницю і, вложивши тиміям, приходить до ієрея і, прийнявши благословення від нього, кадить довкруги святу трапезу і весь вівтар і іконостас, також ієрея, лики і людей: і мовить 50 Псалом.

Іерей говорить тихо оцю молитву:

Ніхто не достойний із зв'язаних тілесними похотями і пристрастями приходити, або приближатися, або служити Тобі, царю слави, бо служити Тобі - велике і страшне і самим небесним силам. Та одначе, ради нескazanного і безмірного Твого чоловіколюбія, безперемінно і незмінно став Ти чоловіком і архиєрей нам був єси, і богослужебної цеї і безкровної жертви священодійство передав Ти нам, як Владика всіх. Ти бо єдиний, Господи Боже наш, володієш небесними і земними, Тебе на престолі херувимському носять, Ти серафимів Господь і цар Ізраїлів, Ти єдиний святий і в святих спочиваєш. Тебе, отже, молю єдиного і благоуважного: Споглянь на мене грішного і непотрібного раба Твого і очисти мою душу і серце від совісти лукавої; і зроби мене спосібним силою Святого Твого Духа, одягненого благодаттю священства, стати перед цією Твоєю святою трапезою і священодіяти святе і пречисте Твоє тіло і чесну кров. Бо до Тебе приходжу, приклонивши мою шию, і молюся Тобі, щоб Ти не відвернув лиця Твого від мене, ні не відкинув мене з отроків Твоїх а сподоби мене, щоб я,

грішний і недостойний раб Твій, приніс
Тобі ці дари; Ти бо єси той, хто приносить
і кого приносять, і хто приймає і кого
роздають, Христе Боже наш, і Тобі славу
возсилаємо з безначальним Твоїм Отцем і
пресвятим і благим і животворящим Твоїм
Духом, нині і повсякчас, і на віки віків.
Амінь.

По молитві і кадженні ієрей і диякон, ставши перед святою трапезою, мовлять разом херувимську пісню тричі і по кожному закінченні поклоняються один раз.

Ми, херувимів тайно являючи і животворящій Тройці трисвяту пісню співаючи, всяку нині житейську відложім печаль.

Щоб і царя всіх ми прийняли, що його в славі невидимо супроводять ангелські чини.
Алилуя, алилуя, алилуя. *Тричі.*

Тоді відходять до предлозження, попереду диякон, а ієрей кадить чесні дари, тихо молячись:

Боже, милостивий будь мені грішному.

Диякон мовить до ієрея:

Візьми, владико.

А ієрей, взявши воздух, кладе на його ліве рам'я, мовлячи:

Піднесіть руки ваші до святині і благословіть Господа.

Тоді бере святий дискос і ставить на голову диякона з усякою увагою і побожністю, а диякон має також кадилницю на однім із пальців правої руки. А сам бере в руки святу чашу, і оба виходять північною стороною, мовлячись, а свічконосці йдуть попереду них.

Диякон виголошує:

Всіх вас, православних християн, нехай пом'яне Господь Бог в царстві своїм завжди, нині і повсякчас, і на віки віків.

Ієрей мовить:

Святішого вселенського Архидіакона (ім'ярек), Папу Римського, блаженішого Патріярха нашого (ім'ярек), преосвященішого Митрополита нашого Кир (ім'ярек), преосвященішого Архидіакона нашого Кир (ім'ярек), боголюбивого Єпископа нашого Кир (ім'ярек), і весь священничий, дияконський і монаший чин, Богом бережений народ наш, правління і все військо, благородних і приснопам'ятних ктиторів і добродійців святого храму цього, і всіх вас, православних християн, нехай пом'яне Господь Бог в царстві своїм завжди, нині і повсякчас, і на віки віків.

Л: Амінь. *І співає:*

Щоб і царя всіх ми прийняли, що його в славі невидимо супроводять ангелські чини. Аلیلуя, аلیلуя, аلیلуя.

І увішовши в святі двері, ієрей ставить святу чашу на святу трапезу, а святий дискос бере з голови диякона і ставить його також на святу трапезу: тоді бере покровці з святого дискосу і святої чаші і кладе на одному боці святої трапези, а взявши з рамени диякона воздух і покадивши, покриває ним чесні дари, мовлячи:

Благообразний Йосиф, з древа знявши причистеє тіло Твоє, плащеницею чистою

обвив й ароматами, в гробі новім,
покривши, положив.

І бере кадильницю з руки диякона, кадить чесні дари тричі і мовить:

Ущаслив, Господи, благоволінням Твоїм Сіон, і нехай здвигнуться стіни єрусалимські. Тоді уподобаєш собі жертву правди, приношення і всепалення, тоді положать на вітвар Твій тельців.

І віддавши кадильницю, склонює голову і мовить до диякона:

Пом'яни мене, брате і сослужителю.

А диякон до нього:

Нехай пом'яне Господь Бог священство твоє в царстві своїм.

І ієрей:

Помолися за мене, сослужителю мій.

Тоді і диякон, склонивши голову, тримаючи водночас орар трьома пальцями правої руки, мовить до ієрея:

Дух Святий найде на тебе, і сила Вишнього осінить тебе.

Ієрей:

Той же Дух нехай співдіє з нами всі дні життя нашого.

І диякон до нього:

Пом'яни мене, владико святий.

Ієрей:

Нехай пом'яни тебе Господь Бог у царстві своїм завжди, нині і повсякчас, і на віки віків.

Д: Амінь.

І поклонившись ієреєві, виходить північними дверми, стає звичайним місці і мовить:

Д: Сповнім молитву нашу Господеві.

Л: Господи помилуй.

Д: За предложені чесні дари Господу помолімся.

Л: Господи помилуй.

Д: За святий храм цей і тих, що з вірою, благоговінням і страхом божим входять до нього, Господу помолімся.

Л: Господи помилуй.

Д: Щоб ізбавитися нам від усякої скорби, гніву, (біди) і нужди, Господу помолімся.

Л: Господи помилуй.

Молитва приношення, по поставленні чесних дарів на святий трапезі:

Господи Боже вседержителю, єдиний святий, Ти приймаєш жертви хвали від тих, що призивають Тебе всім серцем, прийми моління і нас, грішних, і принеси до святого Твого жертовника, і зроби нас спосібними приносити Тобі дари і жертви духовні за наші гріхи і людські невідання, і сподоби нас знайти благодать перед Тобою, щоб була Тобі благоприйнятна жертва наші, і щоб вселився Дух благодаті Твоєї благий в нас і на цих дарах, що предлежать, і на всіх людях Твоїх.

Д: Заступи, спаси, помилуй і охорони нас, Боже, твоєю благодаттю.

Л: Господи, помилуй.

Д: Дня всього звершеного, святого, мирного і безгрішного у Господа просім.

Л: Подай, Господи.

Д: Ангела миру, вірного наставника, хоронителя душ і тілес наших у Господа просім.

Л: Подай, Господи.

Д: Прощення і відпущення гріхів і прогрішень наших у Господа просім.

Л: Подай, Господи.

Д: Доброго і пожиточного душам нашим і миру для світу у Господа просім.

Л: Подай, Господи.

Д: Осталий час життя нашого в мирі і покаянні скінчити у Господа просім.

Л: Подай, Господи.

Д: Християнської кончини життя нашого, безболізної, бездоганної, мирної, і доброго одвіту на страшнім судищі Христовім просім.

Л: Подай, Господи.

Д: Пресвяту, пречисту, преблагословенну, славному Владичицю нашу Богородицю і приснодіву Марію, з усіми святими пом'янувши, самі себе, і один одного, і все життя наше Христу Богові віддаймо.

Л: Тобі, Господи.

Виголос:

Щедротами єдинородного Сина Твого, що з ним благословен єси, з пресвятим і благим і животворящим Твоїм духом, нині і повсякчас, і на віки віків.

Л: Амінь.

С: Мир всім.

Л: І духові твоєму.

Д: Возлюбім друг друга, щоб однодумно визнавати.

Л: Отця і Сина і Святого Духа, Тройцю єдиносущну і нероздільну.

А ієрей поклоняється тричі, мовлячи тихо:

Возлюблю Тебе, Господи, кріпосте моя, Господь твердиня моя і прибіжище моє.

Тричі.

І цілує чесні дари так, як вони є накриті, наперед поверх святого дискаса, також поверх святої чаші і край святої трапези перед собою. Якщо є два ієреї або більше, то й всі вони цілують чесні дари, і один одного в рамена.

А настоятель каже:

Христос посеред нас.

І відповідає той, хто цілує:

І є, і буде.

Також і диякон, як є двох, цілують кожний свій орар, де є образ хреста, і один одного в рамена, говорячи те саме, що й священники. Подібно ж і диякон поклоняється на місці, на якому стоїть, і цілує свій орар, де є образ хреста, і так виголошує.

Д: Двері, двері, в премудрості будьмо уважні.

Іерей підносить воздух і тримає над святими дарами. Якщо ж є інші служачі священники, тоді й вони підносять святий воздух і тримають його над святими дарами, потрясаючи і тихо мовлячи, як і люди, ісповідання віри.

Вірую в єдиного Бога Отця, вседержителя,* творця неба і землі, і всього видимого і невидимого.

І в єдиного Господа Ісуса Христа, Сина Божого,* єдинородного, від Отця родженого перед всіма віками.

Світло від світла, Бога істинного від Бога істинного,* родженого, несотвореного, єдиносущного з Отцем, що через нього все сталося.

Він задля нас людей і нашого ради спасення зійшов із небес,* і воплотився з Духа Святого і Марії Діви, і стався чоловіком.

І був розп'ятий за нас за Понтія Пилата,* і страждав, і був похований.

І воскрес у третій день, згідно з писанням.* І вознісся на небеса, і сидить праворуч Отця.

І вдруге прийде зо славою, судити живих і мертвих,* а його царству не буде кінця.

І в Духа Святого, Господа, животворящого,* що від Отця (*і Сина*) ісходить, жо з Отцем і Сином рівнопоклоняємий і рівнославимий, жо говорив через пророків.

В єдину, святу, соборну й апостольську Церкву.* Ісповідую одне хрещення на відпущення гріхів.

Очікую воскресення мертвих:* І життя будучого віку. Амінь.

Д: Станьмо гідно, станьмо зі страхом, будьмо уважні, щоб святе приношення в мирі приносити.

Л: Милість миру, жертву хвалення.

А ієрей, взявши воздух з чесних дарів, цілує його і кладе на одне місце, мовлячи: Благодать Господа. А диякон, поклонившись, входить у святий віттар, бере рипіду і повіває благоговійно над дарами. Якщо немає рипіди, то робить те одним покровцем.

С: Благодать Господа нашого Ісуса Христа, і любов Бога і Отця, і причастя Святого Духа, нехай буде з усіми вами.

Л: І з духом твоїм.

Ієрей, обернувшись до сходу:

С: Вгору піднесім серця.

Л: Піднесли до Господа.

С: Благодарім Господа.

Л: Достойно і праведно єсть поклонятися Отцю і Сину і Святому Духові, Тройці єдиносущній і нероздільній.

А ієрей молиться:

Достойно і праведно Тебе оспівувати, Тебе благословити, Тебе хвалити, Тебе благодарити, Тобі поклонятися на всякім місці владицтва Твого: Ти бо єси Бог несказаний, незбагнений, невидимий, неосяжний, завжди сущий, і так само сущий, Ти, і єдинородний Твій Син, і Дух Твій Святий, Ти від небуття до буття нас привів і, коли ми відпали, Ти знову нас підняв і не перестав творити все, поки нас на небо привів і будуче царство Твоє дарував. За все це благодаримо Тебе, і єдинородного Твого Сина, і Духа Твого

Святого, за всі Твої добродійства, вчинені нам, які ми знаємо і яких не знаємо, - явні і неявні. Благодаримо Тебе і за цю службу, яку Ти з рук наших зволив прийняти, хоч і стоять перед Тобою тисячі архангелів і десятки тисяч ангелів, херувими і серафими, шостокрилі, многооки, що високо ширяють, пернаті.

І диякон бере святу зізду з святого дискусу, творить над ним знак хреста, цілує її і кладе.

С: Побідну пісню співаючи, викликаючи, взиваючи і промовляючи.

Л: Свят, свят, свят Господь саваот,* повне небо і земля* слави Твоєї,* осанна в вишніх.* Благословен, хто йде в ім'я Господнє,* осанна в вишніх.

Тоді приходять диякон і стає по правім боці: і бере рипіду в руки і бовіває спокійно з усією увагою і страхом поверх святих дарів, щоб не сіли мухи, ні щось таке інше.

Ієрей молиться:

З цими блаженними силами, Владико чоловіколюбче, і ми кличемо і мовимо: Святий єси і пресвятий, Ти, і єдинородний Твій Син, і Дух Твій Святий; святий єси і пресвятий, і велична слава Твоя. Ти світ Твій так возлюбив єси, що і Сина Твого єдинородного дав, щоб усякий, хто вірує в нього, не погіб, але мав життя вічне. Він, прийшовши і сповнивши весь промисел щодо нас, в ночі, в яку його видано, а

радше він сам себе видав за життя світу, прийняв хліб у святі свої і пречисті і непорочні руки, благодарив і благословив (*і благословляє*), освятив, переломив, дав святим своїм ученикам і апостолам, кажучи:

Виголос:

Прийміть, їжте, це єсть тіло моє, що за вас ламається на відпущення гріхів.

Л: Амінь.

А коли ієрей це мовить, дякон показує ієреєві на святий дискос, тримаючи і орач трьома пальцями правої руки. Так само і коли мовить ієрей: Пийте з неї всі, дякон показує чашу.

Ієрей тихо:

Так само і чашу (*і знову благословляє*) по вечері, мовлячи:

Виголос:

Пийте з неї всі, це єсть кров моя нового завіту, що за вас і за многих проливається на відпущення гріхів.

І знову ієрей разом з дяконом поклоняються низько.

Л: Амінь.

А якщо ієреї соборно служать божественну літургію, мовлять слова Господні разом і голосно.

Ієрей молиться:

Тому то, споминаючи цю спасенну заповідь і все, що ради нас сталося: хрест, гріб, триденне воскресення, на небеса восходження, праворуч сидіння, друге і славне зновупришестя.

Виголос:

Твоє від Твоїх Тобі приносимо, за всіх і за все.

А коли це мовиться, диякон, склавши руки навхрест і піднявши святий дискос і святу чашу, вклоняється побожно.

Л: Тебе оспівуємо, Тебе благословимо, Тебе благодаримо, Господи, і молимося Тобі, Боже наш.

Ієрей молиться:

Ще приносимо Тобі цю словесну і безкровну службу, і просимо, і молимо, і благаємо, зішли Духа Твого Святого на нас і на ці предлежачі дари.

А диякон відкладає рипіду і приходить близько до ієрея, і оба тричі поклоняються перед святою трапезою.

Тоді диякон, склонивши голову і показуючи орарем на святий хліб, говорить тихим голосом:

Благослови, владико, святий хліб.

А ієрей, склонившись, знаменає святий хліб, кажучи:

І сотвори ото хліб цей чеснім тілом Христа Твого.

Д: Амінь.

І знову диякон:

Благослови, владико, святу чашу.

А ієрей, благословлячи, мовить:

А те, що в чаші цій, чесною кровю Христа Твого.

Д: Амінь.

І знову диякон, показуючи обидві святощі, мовить:

Перетворивши Духом Твоїм Святим.

Д: Амінь, амінь, амінь.

Диякон, склонивши голову перед ієреєм, переходить на це місце, де перше стояв.

Ієрей молиться:

Щоб були причасникам на тверезість душі, на відпущення гріхів, на спільноту з Святим Духом, на повноту царства небесного, на сміливість перед Тобою, не на суд і не в осудження.

Ще приносимо Тобі цю словесну службу за почивших у вірі праотців, отців, патріархів, пророків, апостолів, проповідників, євангелистів, мучеників, ісповідників, воздержників і за всякого духа праведного, що у вірі скончався.

І прийнявши кадило, ієрей виголошує:

Особливо за пресвяту, пречисту, преблагословенну, славну Владичицю нашу Богородицю і приснодіву Марію.

І тричі кадить перед святою трапезою. Також диякон кадить святу трапезу навкруги і поминає, яких хоче, усопших.

Лик співає:

Достойно є воістину величати блаженною тебе, Богородицю, присноблаженну і пренепорочну, і Матір Бога нашого. Чеснішу від херувімів і незрівняно славнішу від серафимів, що без зотління Бога Слово породила, сущу Богородицю, тебе величаємо.

Або за Достойно співається ірмос з припівом празника. А ієрей молиться:

За святого Йоанна пророка, предтичу і хрестителя, за святих славних і всехвальних

апостолів, за святого *ім'ярек*, що його пам'ять творимо, і за всіх святих Твоїх, молитвами їх посіти нас, Боже.

І пом'яни всіх усопших в надії воскресення життя вічного.

І поминає усопших по імені, кого хоче.

І упокой їх, де світить світло лиця Твого. Ще молимо Тебе, пом'яни, Господи всяке єпископство православних, що право правлять слово Твоєї істини, всяке пресвітерство, в Христі дияконство і всякий священничий чин.

Ще приносимо Тобі цю словесну службу за вселенну, за святу, католицьку й апостольську церкву, за тих, що в чистоті і чеснім житті перебувають, за Богом бережений народ наш, правління і все воїнство. Дай їм, Господи, мирне царство, щоб і ми в тишині їх тихе і сумирне життя пожили у всякому благочесті і чистоті.

По молитві і Достойно ієрей виголошує:

Найперше пом'яни, Господи, святішого вселенського Архiereя (*ім'ярек*), Папу Римського, блаженішого Патріярха нашого (*ім'ярек*), преосвященішого Митрополита нашого Кир (*ім'ярек*), преосвященішого Архiepіскопа нашого Кир (*ім'ярек*), боголюбивого Єпископа нашого Кир

(ім'ярек), і даруй їх святим Твоїм церквам, щоб в мирі, цілі, чесні, здорові, довголітні право правили слово твоєї істини.

Диякон поминає живих.

Л: І всіх і все.

Іерей молиться:

Пом'яни Господи, город цей, в якому живемо (*або:* село це, в якому живемо, *або:* обитель цю, в якій живемо), і всякий город, і країну, і тих, що з вірою живуть у них, Пом'яни, Господи, плаваючих, подорожуючих, недужих, страждаючих, полонених, і спасення їх. Пом'яни, Господи, тих, що даринносять і добро творять у святих Твоїх церквах, і тих, що пам'ятають про вбогих, і на всіх нас милості Твої зішли.

І поминає по імені живих, кого хоче.

Виголос:

І дай нам єдиними устами і єдиним серцем славити й оспівувати пречесне і величне імя Твоє, Отця, і Сина, і Святого Духа, нині і повсякчас, і на віки віків.

Л: Амінь

Іерей, обернувшись до дверей, благословляє, і мовить:

І нехай будуть милості великого Бога і спаса нашого Ісуса Христа з усіми вами.

Л: І з духом твоїм.

Диякон, прийнявши благословення від ієрея, виходить і, ставши на звичайнім місці, говорить:

Д: Всіх святих пом'янувши, ще і ще в мирі Господу помолімся.

Л: Господи, помилуй.

Д: За принесені й освячені чесні дари Господу помолімся.

Л: Господи, помилуй.

Д: Щоб чоловіколюбець Бог наш, прийнявши їх у святий і пренебесний і мисленний свій жертovníк, як приємний запах духовний, зіслав нам божественну благодать і дар Святого Духа, помолімся.

Л: Господи, помилуй.

Д: Щоб ізбавитися нам від усякої скорби, гніву, (біди) і нужди, Господу помолімся.

Л: Господи, помилуй.

Ієрей молиться:

Тобі вручаємо все життя наше і надію, Владико чоловіколюбче, і просимо, і молимо, і благаємо: сподоби нас причаститися небесних Твоїх і страшних таїн, цієї священної і духовної трапези, з чистою совістю, на відпущення гріхів, на прощення прогрішень, на спільність зі Святим Духом, на насліддя царства небесного, на сміливість перед Тобою, не на суд і не в осудження.

Д: Заступи, спаси, помилуй і охорони нас, Боже, твоєю благодаттю.

Л: Господи, помилуй.

Д: Дня всього звершеного, святого, мирного і безгрішного у Господа просім.

Л: Подай, Господи.

Д: Ангела миру, вірного наставника, хоронителя душ і тілес наших у Господа просім.

Л: Подай, Господи.

Д: Прощення і відпущення гріхів і прогрішень наших у Господа просім.

Л: Подай, Господи.

Д: Доброго і пожиточного душам нашим і миру для світу у Господа просім.

Л: Подай, Господи.

Д: Осталий час життя нашого в мирі і покаянні скінчити у Господа просім.

Л: Подай, Господи.

Д: Християнської кончини життя нашого, безболісної, бездоганної, мирної, і доброго одвіту на страшнім судищі Христовім просім.

Л: Подай, Господи.

Д: Єдність віри і причастя Святого Духа випросивши, самі себе, і один одного, і все життя наше Христу Богові віддаймо.

Л: Тобі, Господи.

Іерей виголоє:

С: І сподоби нас, Владико, зі сміливістю, неосудно сміти призивати Тебе, небесного Бога Отця, і мовити.

Л: Отче наш, Ти, що єси на небесах, нехай святиться імя Твоє, нехай прийде царство Твоє, нехай буде воля Твоя, як на небі, так і на землі. Хліб наш насущний дай нам днесь, і прости нам довги наші, як і ми прощаємо довжникам нашим, і не введи нас у спокусу, але ізбави нас від лукавого.

С: Бо Твоє єсть царство, і сила, і слава, Отця, і Сина, і Святого Духа, нині і повсякчас, і на віки віків.

Л: Амінь.

С: Мир всім.

Л: І духові твоєму.

Д: Голови ваші Господеві приклоніть.

Л: Тобі, Господи.

Іерей молиться:

Благодаримо Тебе, царю невидимий, що незмірною Твоєю силою все утворив єси і множеством милости Твоєї від небуття до буття все привів єси. Сам, Владико, споглянь з неба на тих, що склонили свої голови перед Тобою, бо не склонили перед плоттю і кровю, але перед Тобою, страшним Богом. Ти, отже, Владико, предлежачі дари всім нам на добро рівно подай, кожному по його потребі, з плаваючими

плавай, з подорожуючими подорожуй,
недужих зціли, лікарю душ і тілес.

Виголос:

Благодаттю і щедротами і чоловіколюб'єм
єдинородного Сина Твого, що з ним
благословен єси, з пресвятим і благим і
животворящим Твоїм Духом, нині і
повсякчас, і на віки віків.

Л: Амінь.

Іерей молиться:

Зглянься, Господи Ісуси Христе Боже
наш, від святого жилища Твого і від
престолу слави царства Твого і прийди,
щоб освятити нас, Ти, що вгорі з Отцем
сидиш і тут з нами невидимо перебуваєш,
і сподоби нас могутньою Твоюю рукою
подати нам пречисте Твоє тіло і чесну
кров, а через нас всім людям.

*Коли мовиться цю молитву, диякон, стоячи перед святими
дверми, опоясується орарем навхрест.*

*Тоді іерей поклоняється, а також диякон, на цьому місці, де
стоїть, мовлячи стиха, тричі:*

Боже, милостивий будь мені грішному.

*А коли диякон бачить, як іерей простягає руки і дотикається
святого хліба, щоб творити святе піднесення, виголошує:*

Будьмо уважні.

А іерей, підносячи святий хліб, виголошує:

Святеє святым.

Л: Єдин свят, єдин Господь, Ісус Христос, на славу
Бога Отця. Амінь.

І співці співають причасний (кінонік) дня або святого. Потім:

Л: Вірую, Господи, і ісповідую, що Ти єси воістину Христос, Син Бога живого, що прийшов у світ грішники спасти, з яких перший я.

Вечері Твоїї тайної днесь, Сину Божий, мене причасника приймай, бо ворогам Твоїм тайни не повім і поцілунку не дам Тобі, як Юда, але, як розбійник сповідаюся Тобі:

Пом'яни мене, Господи, коли прийдеш, у царстві Твоїм.

Пом'яни мене, Владико, коли прийдеш, у царстві Твоїм.

Пом'яни мене, Святий, коли прийдеш, у царстві Твоїм.

Нехай не на суд і не в осудження буде мені причастя святих Твоїх таїн, Господи, а на зцілення душі і тіла.

Боже, милостивий, будь мені грішному.

Боже, очисти мої гріхи і помилуй мене.

Без числа нагрішив я, Господи, прости мені.

А диякон входить у святий вівар і, ставши праворуч ієрея, мовить:

Д: Роздоби, владико, святий хліб.

А ієрей розробляє його на чотири частини, з увагою і благоговінням, і мовить:

Роздроблюється і розділюється агнець божий, роздроблюваний і нероздільний, що його завжди їдять і ніколи не з'їдають, але причасників він освячує.

Треба тобі знати, ієрею, що, роздроблюючи святий агнець, маєш класти частини на святий дискос хресним знаком додолу, а заколенням догори, як передше, коли заколювався. ІС, отже, клади на горішнім боці святого дискоса, що є на сході, а ХС вдолині, що є на заході, а НІ з північної сторони, а КА з південної сторони.

Взявши частицю ІС, сповни святу чашу, а частицю ХС роздоби ієреям і дияконам. А ці дві святі частини, НІ і КА, роздроблюй на малі частини для причасників, скільки, на твою думку, буде потрібно.

А диякон, показуючи орарем святу чашу, мовить:

Сповни, владико, святу чашу.

А ієрей, взявши частицю, яка лежить вгорі, ІС, творить нею хрест поверх святої чаші, мовлячи:

Повнота Святого Духа.

І так вкладає в святу чашу. Диякон:

Амінь.

І взявши теплоту, мовить до ієрея:

Благослови, владико, теплоту.

А ієрей благословляє і мовить:

**Благословенна теплота святих Твоїх завжди, нині і повсякчас, і на віки віків.
Амінь.**

І диякон хрестовидно вливає децю до святої чаші, мовлячи:

Теплота віри повна Духа Святого. Амінь.

І відставивши теплоту, стоїть децю сподалік.

Ієрей мовить:

Дияконе, приступи.

І диякон приходить і побожно творить поклін, просячи прощення.

Ієрей, тримаючи святий хліб, дає дияконові, а диякон цілує руку, яка йому подає, приймає святий хліб і мовить:

Подай мені, владико, чесне і святе тіло Господа і Бога і Спаса нашого Ісуса Христа.

Ієрей мовить:

Ім'ярек, священодияконові, подається чесне і святе і пречисте тіло Господа і Бога

і Спаса нашого Ісуса Христа на відпущення гріхів його і на життя вічне.

І диякон відходить за святу трапезу, склонивши голову, і мовить, як ієрей, кажучи:

Вірую, Господи: *І решту.*

Подібно ієрей, взявши одну частицю святого хліба, мовить:

Чесне і пресвяте тіло Господа і Бога і Спаса нашого Ісуса Христа подається мені, *ім'ярек*, ієреєві, на відпущення гріхів моїх і на життя вічне. Амінь.

І приклонивши голову, молиться, кажучи Вірую, Господи: *І решту.*

І тоді причащаються того, що держать на руках, зі страхом і всякою обережністю.

Тоді ієрей, поклонившись, приймає обома руками, з покривцем, святу чашу і причащається з неї, кажучи:

Чесної і святої крові Господа і Бога і Спаса нашого Ісуса Христа причащаюся я, раб божий, ієрей *ім'ярек*, на відпущення гріхів моїх і на життя вічне. Амінь.

І отерши тоді свої губи і край святої чаші платком, що його держить в руках, цілує святу чашу і мовить:

Оце діткнулося уст моїх, і відійме беззаконня мої, і гріхи мої очистить.

Тоді призиває диякона, мовлячи:

Дияконе, приступи.

І диякон приходить і поклоняється раз, мовлячи:

Ото приходжу до безсмертного царя і Бога нашого.
І:

Подай мені, владико, чесну і святу кров Господа і Бога і Спаса нашого Ісуса Христа.

Ієрей мовить:

Причащається раб божий, диякон *ім'ярек*,
чесної і святої крові Господа і Бога і Спаси
нашого Ісуса Христа на відпущення гріхів
своїх і на життя вічне.

А коли диякон запричастився, мовить ієрей:

Оце діткнулося уст твоїх, і відійме
беззаконня твої, і гріхи твої очистить.

*Треба знати, що, як є бажані причащатися святих таїн, ієрей
роздроблює дві останні частини святого агнця, **НІ** і **КА**, на малі
частини, а тоді диякон губкою вкладає їх і всі інші частини,
пересуцествлені з агнцем, у святу чашу.*

*І покриває святу чашу покривцем: подібно і на святий дискос кладе
звізду і покривці.*

І тоді відкривають двері святого віттаря.

*І диякон, поклонившись раз, приймає від ієрея чашу, з благоговінням,
і приходять до дверей і, підносячи святу чашу, показує її людям і
мовить:*

Зі страхом божим і вірою приступіть.

Л: Благословен, хто йде в ім'я Господнє, Бог Господь
і явився нам.

*Тоді приступають бажані причащатися. І по молитві: Вірую,
Господи: ідуть один по одному і поклоняються з усякою побожністю
і страхом, маючи зложені на грудях руки: і так кожний приймає
божественні таїнства.*

А ієрей, причащаючи його, мовить:

Чесного і пресвятого і пречистого тіла і
крові Господа і Бога і Спаси нашого Ісуса
Христа причащається раб божий (*або:*
раба божа) *ім'ярек*, на відпущення гріхів
своїх і на життя вічне. Амінь.

І так причащаються всі.

А по причасті входить ієрей у святий віттар і ставить святі дари на святим престоли.

Ієрей хрестовидно благословить людей святою чашою, мовлячи:
Спаси, Боже, людей Твоїх і благослови насліддя Твоє.

І ієрей обертається до святої трапези і кадить тричі, кажучи тихо:

Вознесися на небеса, Боже, і по всій землі слава Твоя.

А лик співає:

Л: Ми виділи світло істинне, ми прийняли Духа небесного, ми знайшли віру істинну, нероздільній Тройці поклоняємося, вона бо спасла нас.

Тоді ієрей бере святий дискос, і кладе на голову диякона, а диякон, прийнявши його з побожністю, дивлячись назовні, до дверей, і нічого не говорячи, відходить до предложення і ставить його. А ієрей, поклонившись і взявши святу чашу, обертається до дверей і, дивлячись на людей, мовить тихо:

Благословен Бог наш.

І голосно:

Завжди, нині і повсякчас, і на віки віків.

І відходить до святого предложення і ставить там святі дари.

Л: Амінь.

Нехай сповняться уста наші хвалення Твого, Господи, щоб ми співали славу Твою, бо Ти сподобив нас причаститися святих Твоїх, божественних, безсмертних і животворящих таїн; збережи нас у Твоїй святині, ввесь день поучатися правді Твоїй. Алилуя, алилуя, алилуя.

І диякон, розв'язавши орар, виходить північними дверми і, ставши на звичайнім місці, говорить:

Д: Прості, прийнявши божественних, святих, пречистих безсмертних, небесних

і животворящих, страшних Христових Таїн,
достойно благодарім Господа.

Л: Господи, помилуй.

Д: Заступи, спаси, помилуй і охорони
нас, Боже, Твоєю благодаттю.

Л: Господи, помилуй.

Д: День весь звершений, святий, мирний
і безгрішний випросивши, самі себе, і
один одного, і все життя наше Христу
Богові віддаймо.

Л: Тобі, Господи.

Молитва благодарення:

Благодаримо Тебе, Владико чоловіко-
любче, доброчинцю душ наших, що Ти і в
цей день сподобив нас Твоїх небесних і
безсмертних таїнств. Справ нашу путь,
утверди нас усіх у страхі Твоім, збережи
наше життя, утверди наші стопи,
молитвами і моліннями славної Богородиці
і приснодіви Марії і всіх святих Твоїх.

*А іерей, склавши ілтон і прямо тримаючи святе євангеліє,
творить над ним хрест.*

Виголос:

Бо Ти єси освячення наше і Тобі славу
возсилаємо, Отцю, і Сину, і Святому Духові,
нині і повсякчас, і на віки віків.

Л: Амінь.

С: В мирі вийдім.

Л: В імені Господнім.

Д: Господу помолімся.

Л: Господи, помилуй.

Молитва заамвонна голосно:

Господи, Ти благословляєш тих, що Тебе благословляють, і освячуєш тих, що на Тебе уповють, спаси людей Твоїх і благослови насліддя Твоє, повноту церкви Твоєї охорони, освяти тих, що люблять красу дому Твого: Ти їх прослав божественною Твоєю силою і не остав нас, що уповаємо на Тебе. Мир світові Твоєму даруй, церквам Твоїм, ієреям, Богом береженому народові нашому, правлінню і всім людям Твоїм. Бо всяке добре даяння і всякий звершений дар з висоти є, сходячи від Тебе Отця світла, і Тобі славу, і благодарення, і поклонення возсилаємо, Отцю, і Сину, і Святому Духові, нині і повсякчас, і на віки віків.

Л: Амінь.

Тоді:

Будь ім'я Господне благословенне від нині і до віку.

Тричі. (Пс. 33.)

А коли мовиться молитву, диякон стоїть по правому боці перед іконою Владики Христа, тримаючи свій орар і склонивши голову, аж до закінчення молитви. Коли ж вона скінчилася, то ієрей входить святими дверми і, ввійшовши до предложення, говорить наступну молитву.

Молитва на споживання святих дарів:

Сповнення закону і пророків сам еси, Христе Боже наш, Ти, що сповнив увесь отчий промисел, сповни радости і веселости серця наші завжди, нині і повсякчас, і на віки віків. Амінь.

І диякон, увійшовши північною стороною, споживає святі дари зі страхом і з усякою обережністю. А ієрей виходить і дає людям антидор.

По закінченні Псалма і роздачі антидора мовить:

Благословення Господнє на вас, Того благодаттю і чоловіколюбієм завжди, нині і повсякчас, і на віки віків.

Л: Амінь.

С: Слава Тобі, Христе Боже, уповання наше, слава Тобі.

Л: Слава Отцю, і Сину, і Святому Духові, і нині і повсякчас, і на віки віків. Амінь. Господи помилуй *Тричі*. Благослови.

С: Христос (що воскрес із мертвих), істинний Бог наш, молитвами пречистої своєї Матері, святих славних і всехвальних апостолів, во святих отця нашого Йоана Золотоустого, архієпископа Константинограда, і святого *(ім'ярек якого є храм, і якого є день)*, і всіх святих, помилує і спасе нас, як благий і чоловіколюбець.

Л: Амінь.

С: Христос, істиний Бог наш, що живими і мертвими володіє, молитвами пречистої своєї Матері, святих славних і всехвалних апостолів, преподобних і богоносних отців наших, і всіх святих, душу (*або* душі) раба свого, що переставився від нас (*або* раби своєї, що переставилася від нас, *або* рабів своїх, що переставилися від нас) *ім'ярек*, в оселях праведних оселить, на лоні Авраама упокоїть і до праведних причислить, і нас помилує і спасе, як благий і чоловіколюбець.

Л: Амінь.

С: У блаженнім успенні вічний упокій подай, Господи, приснопам'ятному рабові Твоєму, (*або* приснопам'ятній рабі Твоїй, *або* приснопам'ятним рабам Твоїм) *ім'ярек*, і сотвори йому (*або* їй, *або* їм) вічну пам'ять.

Л: Вічная пам'ять. *Тричі.*
